KAMMARRÄTTEN I SUNDSVALL

DOM

Mål nr 3136-25

2026-01-26
Meddelad i Sundsvall

KLAGANDE
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

MOTPARTER
1. Jaktkritikerna, 802441-4370

2. NOAH - for dyrs rettigheter, 971275510

3. Nordulv, 875003-6868

4. Svenska Naturskyddsföreningen, 802002-4280

Ombud: Rebecca Nordenstam

5. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264

Ombud: Björn Israelsson

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Luleås dom den 15 december 2025 i mål nr 2182-25, se bilaga A

SAKEN
Licensjakt efter varg

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår yrkandet om inhämtande av förhandsavgörande från EU-domstolen.

Kammarrätten avslår överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 714 851 21 Sundsvall	Södra Tjärngatan 2	060-18 66 00 **E-post**: kammarrattenisundsvall@dom.se www.kammarrattenisundsvall.se		måndag – fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen yrkar att dess beslut ska fastställas och anför bl.a. följande. Länsstyrelsens beslut gäller ett uttag om varg som tillsammans med andra länsstyrelsers uttag ska minska populationen av vargar till 272 individer. Länsstyrelsen ska inte göra någon egen utredning avseende referensvärdet och gynnsam bevarandestatus för varg, utan har att utgå från det antal vargar som Naturvårdsverket angett. Länen har inför beslut om licensjakt samverkat kring hur valet av revir kan påverka vargstammens genetik. Det finns ytterligare förvaltningsåtgärder som kommer att krävas för att behålla gynnsam bevarandestatus med en minskad population, och regeringen har i budget för år 2026 avsatt 81 miljoner kronor för dessa förvaltningsåtgärder. Redan nu har Länsstyrelsen anställt ytterligare spårare och inventerare för att möta dessa.

Jaktkritikerna anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Länsstyrelsen har i egenskap av beslutsfattande myndighet hela bevisbördan för att alla förutsättningar för licensjakt är uppfyllda. Att Naturvårdsverket ansvarar för att fastställa ett referensvärde för gynnsam bevarandestatus fråntar inte länsstyrelsen dess ansvar att bedöma om licensjakt i nu aktuell omfattning försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för vargstammen, vilket utredningen visar att den gör. Inte heller övriga förutsättningar för licensjakt är uppfyllda.

NOAH har inte yttrat sig.

Nordulv anser att överklagandet ska avslås och yrkar vid tveksamheter eller oklarheter att kammarrätten inhämtar förhandsavgörande från EU-domstolen. Nordulv anför bl.a. följande. Att 170 vargar utgör gynnsam bevarandestatus är en fruktansvärd feltolkning. Nivån är mycket riskabel och kräver extrema förutsättningar så som helikoptertransport och ständig

övervakning för att fungera. Antalet 170 ska multipliceras med 2 eller 3 för att gynnsam bevarandestatus ska uppnås.

Svenska Naturskyddsföreningen anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Vargen har inte uppnått gynnsam bevarandestatus i Sverige, vilket är ett grundkrav för att jakt ska kunna bedrivas. Länsstyrelsen har inte heller visat att den har vidtagit de förvaltningsåtgärder som Naturvårdsverket kräver innan antalet vargar i populationen kan sänkas, och de åtgärder som har vidtagits är framåtsyftande varför de inte hunnit utvärderas. Förvaltningsåtgärder som ännu inte har genomförts eller vars effekter inte har kunnat utvärderas kan inte tillgodoräknas vid prövningen av om förutsättningarna för licensjakt var uppfyllda vid beslutstillfället. Eftersom referensvärdet om 170 för gynnsam bevarandestatus för varg är ifrågasatt av EU och under omprövning får det följdeffekter för besluten om licensjakt, som därmed vilar på felaktig grund. Länsstyrelsen skulle i licensjaktsbeslutet behövt göra en bedömning av om den nuvarande populationen av varg i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus samt om en minskning av antalet individer i enlighet med jaktbesluten kommer att försvåra bibehållandet eller möjligheten att nå upp till gynnsam bevarandestatus. Det finns inget vetenskapligt stöd eller underlag som visar att en population som understiger 300 vargar skulle kunna utgöra gynnsam bevarandestatus. Vid tidpunkten för rättsfallet HFD 2016 ref. 89 fanns det uppskattningsvis 415 vargar i Sverige och populationen var starkt uppåtgående. Idag är situationen en annan; vargstammen har minskat och den genetiska situationen är fortfarande svag. En korrekt långsiktig kumulativ bedömning har inte gjorts, vilket innebär att beslutet inte uppfyller de krav som följer av art- och habitatdirektivet. Beslutet uppfyller inte heller övriga rekvisit för licensjakt.

Till stöd för sin talan lämnar Naturskyddsföreningen in tre utlåtanden skrivna av en doktor i evolutionär genetik, en senior miljöanalysspecialist och en doktor vid IUCN SSC Conservation Planning Specialist Group.

Svenska Rovdjursföreningen anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Länsstyrelsen har bevisbördan för att förutsättningarna för licensjakt är uppfyllda. Bedömningen ska grundas på vetenskapliga uppgifter och för det fall tveksamhet råder följer det av försiktighetsprincipen att licensjakt inte ska beviljas. Utgångspunkten för licensjakten är det nya referensvärdet om 170 som Sverige har rapporterat till EU. Detta referensvärde är tvistigt, och mycket talar för att det behöver vara väsentligt högre. Naturvårdsverket har vidare framhållit att en mängd förvaltningsåtgärder behöver komma på plats och utvärderas innan en minskning av vargpopulationen kan påbörjas. Det är först för budgetåret 2026 som regeringen avsatt medel för detta, varför det är sannolikt att det är först under detta år som arbetet med de behövliga förvaltningsåtgärderna kan påbörjas.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrättens kommuniceringsskyldighet

Av 10 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) framgår att överklagande och de handlingar som hör till det ska skickas till motparten som ska föreläggas att inom viss tid yttra sig över handlingarna. Enligt bestämmelsens andra stycke behövs inte en sådan underrättelse, bl.a. när motparten är en förvaltningsmyndighet och underrättelse är onödig.

Förvaltningsrätten förelade inte länsstyrelsen att svara på något av överklagandena. Länsstyrelsen yttrade sig inte heller på eget initiativ över överklagandena i samband med att de lämnades över. Kammarrätten anser att en underrättelse enligt 10 § förvaltningsprocesslagen inte var onödig.

Förvaltningsrätten har i sin dom i allt väsentligt grundat avgörandet på bevisning som redogörs för eller refereras till i det överklagade beslutet.

Med hänsyn till detta och den nu föreliggande utredningen saknas anledning att återförvisa målet till förvaltningsrätten varför kammarrätten tar upp det till prövning i sak.

Förhandsavgörande från EU-domstolen

I målet aktualiseras inte någon sådan unionsrättslig tolkningsfråga som ger kammarrätten anledning att inhämta förhandsavgörande från EU-domstolen. Yrkandet om detta ska därför avslås.

Licensjakt

Den huvudsakliga frågan i målet är om den beslutade jakten kan ske utan att den försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Det är länsstyrelsen som har bevisbördan för att förutsättningarna för licensjakt är uppfyllda.

Länsstyrelsen har i den delen främst anfört att med den av länsstyrelserna sammantaget beslutade vargjakten beräknas vargstammen hösten 2026 uppgå till 272 vargar, vilket ska sättas i relation till referensvärdet för gynnsam bevarandestatus om 170 vargar. Därtill har länsstyrelsen angett att den beslutade jakten inte omfattar några genetiskt värdefullare vargar.

Av rättsfallet HFD 2016 ref. 89 framgår, som förvaltningsrätten har redogjort för, att vargstammen år 2015 bedömdes behöva uppgå till 300 vargar för att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus under förutsättningen att minst en varg vart femte år invandrade från Finland och reproducerade sig i den svenska vargstammen. Högsta förvaltningsdomstolen fann då inte anledning att ifrågasätta det vetenskapliga underlaget som Naturvårdsverkets rapport grundade sig på.

Det referensvärde om 170 vargar för gynnsam bevarandestatus som Naturvårdsverket rapporterade till EU år 2025 grundas på regeringens beslut den 26 juni 2025 (LI2025/01301). Kammarrätten konstaterar att vad som utgör gynnsam bevarandestatus enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) är något som ska prövas inför varje beslut om licensjakt och som måste grundas på verkliga förhållanden. Frågan är om det nu framkommit något som ger anledning att frångå vad som följer av rättsfallet HFD 2016 ref. 89 beträffande gynnsam bevarandestatus. Som underinstanserna konstaterat är det utan betydelse för prövningen enligt 23 c § jaktförordningen att vargen inte längre är strikt skyddad enligt Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (jfr rättsfallet HFD 2018 ref. 7).

Naturvårdsverket har i en skrivelse från den 13 mars 2025 (NV-08852-24) anfört att en minskning av referensvärdet till 170, vilket utgör samma nivå som verket bedömer utgöra minsta livskraftiga population, skulle medföra ett betydande biologiskt risktagande i form av signifikant minskad genetisk variation, vilket i förlängningen leder till att populationens förmåga att anpassa sig till förändringar i miljön försämras. Detta kan jämföras med förarbetena till bestämmelsen om licensjakt efter varg där regeringen bedömde att minsta livskraftiga vargpopulation var 100 vargar, vilket i sin tur låg till grund för bedömningen att gynnsam bevarandestatus låg mellan 170 och 270 vargar (jfr prop. 2012/13:191 s. 35). För att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus vid en sänkning av referensvärdet till 170–270 vargar krävs enligt Naturvårdsverkets skrivelse även att ytterligare förvaltningsåtgärder är på plats. Som förvaltningsrätten funnit är dessa åtgärder i allt väsentligt inte på plats, och det finns inte i övrigt tillräckligt underlag varken för slutsatsen att de kommer att kunna genomföras eller ge önskad effekt.

Kammarrätten anser att det är uppenbart att gynnsam bevarandestatus förutsätter en klart högre nivå än den för minsta livskraftiga population. Det

saknas utredning i målet som ger stöd för att med den nu beräknade nivån för minsta livskraftiga vargpopulation beräkna en så låg population för gynnsam bevarandestatus som 270 vargar. Sammantaget anser kammarrätten att det saknas anledning att frångå vad som framgår av rättsfallet HFD 2016 ref. 89 om hur gynnsam bevarandestatus ska bedömas. Kammarrätten anser därmed att den i målet aktuella licensjakten, mot bakgrund av den sammantaget beslutade jakten, inte kan ske utan att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för den svenska vargstammen försvåras. Överklagandet ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-01).

I avgörandet har kammarrättslagmannen Anders Odmark (ordförande, skiljaktig mening), kammarrättsrådet Johannes Gäverth och tf. kammarrättsassessorn Maria Lidén (referent) deltagit.

Anders Odmarks skiljaktiga mening

Jag instämmer i majoritetens bedömning att länsstyrelsen inte visat att det finns förutsättningar för en jakt som innebär en vargstam bestående av färre än 300 individer.

En allmän utgångspunkt vid prövning av förvaltningsbesvär är att domstolen har samma befogenhet som den beslutande myndigheten och får därmed göra en fullständig bedömning av saken. Det överklagade beslutet kan inte bara upphävas, utan även ändras eller ersättas med ett helt nytt. Med den utgångspunkten tycker jag att domstolsprövningen inte bör stanna vid konstaterandet att det inte visats finnas förutsättningar för en licensjakt som minskar vargstammen till färre än 300 individer.

För licensjakten 2025 godtogs en nivå om 300 vargar som utgångspunkt för bedömningen av gynnsam bevarandestatus. Enligt mig är det visat att en sådan nivå kan godtagas även för licensjakten 2026. Detta innebär i förhållande till gjord varginventering att det skulle kunna finnas ett visst utrymme för licensjakt utan att äventyra vargens gynnsamma bevarandestatus.

Förvaltningsrätten har inte prövat samtliga förutsättningar för licensjakt och inte heller om en mer begränsad jakt skulle kunna tillåtas. Det skulle därför kunna finnas skäl att återförvisa målet till förvaltningsrätten för en sådan prövning. Då en förändring av antalet vargar som skulle jagas också kan få betydelse för fördelning av vargar inom olika områden anser jag att målet i stället ska återförvisas till länsstyrelsen för ny prövning som bygger på en vargstam som inte understiger 300 individer.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ

H 11

DOM
2025-12-15
Meddelad i Luleå

Mål nr
2182-25

KLAGANDE
1. Jaktkritikerna
2. NOAH - for dyrs rettigheter
3. Nordulv
4. Svenska Naturskyddsföreningen
5. Svenska Rovdjursföreningen

MOTPART
Länsstyrelsen i Västra Götalands län

ÖVERKLAGADE BESLUT
Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut 2025-11-07 och 2025-11-19, diarienr 44680-2025 och 46558-2025

SAKEN
Licensjakt efter varg

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår yrkandet om muntlig förhandling och begäran om förhandsavgörande.

Förvaltningsrätten bifaller överklagandena och upphäver de överklagade besluten.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90

Öppettider
måndag–fredag
08:00–16:00

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

E-post
forvaltningsrattenilulea@dom.se

Webbplats
www.domstol.se/forvaltningsratten-i-lulea

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har beslutat om licensjakt efter sex (6) vargar i Klyftamon-reviret. Beslutet fattades den 7 november 2025 och har därefter ersatts av ett nytt beslut den 19 november 2025. Det nya beslutet är ändrat endast genom att tidigare krav på digital dokumentation av jakten har tagits bort. Den beslutade jakten får bedrivas fr.o.m. den 2 januari 2026 t.o.m. den 15 februari 2026, eller till det tidigare datum då länsstyrelsen avlyser jakten. Detaljer, villkor och skäl för besluten framgår av bilaga 1.

Sammanlagt har fem länsstyrelser i Sverige samordnat beslutat om licensjakt efter totalt 48 vargar 2026, fördelat på nio revir i det södra och det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (ovan angiven licensjakt inräknad).

PARTERNAS INSTÄLLNING

Jaktkritikerna

Jaktkritikerna yrkar att förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet. Om inte rätten hinner avgöra målet innan jakten ska starta yrkas inhibition. Föreningen anför följande. Jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten är heller inte lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Jakten strider därför mot vad som föreskrivs i 23 c § jaktförordningen (1987:905). Anstånd med att utveckla grunderna för talan begärs till den 15 december 2025.

NOAH

NOAH yrkar att besluten ska ändras och att licensjakt på varg inte ska tillåtas. Föreningen anför bl.a. följande. Licensjakt gör det svårare att upprätthålla en

gynnsam bevarandestatus för varg i Sverige och kan därför inte tillåtas. Svenska myndigheter har rapporterat till EU-kommissionen att vargstammen i Sverige har ”gynnsam bevarandestatus” när stammen ligger på 170 vargar, men EU-kommissionen har bestridit detta i ett brev den 11 november 2025. Vidare stämmer det inte att vargstammen i Sverige har en kontinuerligt hög tillväxt, som länsstyrelserna har utgått från. Under de senaste fyra åren har den sydskandinaviska vargstammen minskat med 25–30 %.

Besluten motiverar licensjakt av skäl som inte är tillåtna enligt art- och habitatdirektivet. Besluten saknar en konkret bedömning av varför det finns skäl att skjuta de utvalda vargreviren, men hänvisar i stället till allmänna hänsyn utan att konkretisera vad de består i och hur licensjakt på de utvalda vargfamiljerna kommer att ha en lindrande effekt på sikt. Ett generellt påstående om att licensjakt har en positiv effekt på vargstammen är inte tillräckligt och uppfyller inte kravet på 'noggranna vetenskapliga data'. Besluten saknar en bedömning av varför andra åtgärder inte är tillräckliga för att hantera problem med tolerans för varg, förtroende för förvaltningen och illegal jakt.

Nordulv

Nordulv yrkar i första hand att förvaltningsrätten med omedelbar verkan ogiltigförklarar besluten. I andra hand yrkas att jakten ska ske med GPS-loggar enligt de ursprungliga besluten. Föreningen begär också inhibition om dom ej fallit innan jaktstart och vid oklarheter och tvekan ber föreningen om ett förhandsbesked från EU. Föreningen anför bl.a. följande. Vargen innehar idag inte gynnsam bevarandestatus. 2013 anmälde Sverige 270 vargar som gynnsam bevarandestatus till EU. Det godkändes inte då EU ansåg att det var en politiskt satt siffra som helt saknade vetenskaplig grund. Det har inte hänt något i den svenska vargstammen som skulle kunna innebära att det nu skulle bli accepterat av EU med 270 vargar och ännu mindre chans att de skulle

acceptera 170 vargar som gynnsam bevarandestatus. Då EU nu avslagit Sveriges framställan att sänka referensvärdet på varg och dessutom anser att den bör ligga på mellan 340–510 individer så ligger den svenska vargstammen långt under gynnsam bevarandestatus, vilket den gör även med 300 vargar om man tar hänsyn till den illegala jakten.

Svenska Naturskyddsföreningen

Svenska Naturskyddsföreningen yrkar att förvaltningsrätten upphäver länsstyrelsernas beslut att bevilja licensjakt efter varg i aktuella län. Föreningen yrkar också inhibition av de överklagade besluten och yrkar muntlig förhandling i målen. Om muntlig förhandling inte medges vill föreningen få slutföra talan innan målen avgörs slutligt. Föreningen anför bl.a. följande. Vargen har inte uppnått gynnsam bevarandestatus i Sverige. Detta är ett grundkrav för att jakt ska kunna bedrivas. Besluten är grundande på ett felaktigt referensvärde för gynnsam bevarandestatus och därmed ett felaktigt minimivärde. Länsstyrelserna har inte visat att syftet med jakten är godtagbart för att tillåta en så omfattande licensjakt som 48 vargar. Vidare har länsstyrelserna inte heller visat att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt, att jakten sker selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden samt i begränsad mängd. De överklagade besluten strider således mot 23 c § jaktförordningen, artikel 12 och 16 art- och habitatdirektivet och försiktighetsprincipen i 2 kap. 3 § miljöbalken, jfr 191.2 FEUF.

Länsstyrelserna har inte förmått efterleva EU-domstolens krav (se bl.a. C-342/05) på myndigheters bevisbörda när det gäller frågan om nödvändiga förutsättningar föreligger för undantag från förbudet att bedriva jakt efter skyddade arter. Art- och habitatsdirektivets undantagsbestämmelser ska tolkas restriktivt och undantagen ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget (se bl.a. C-76/08). Det har även kommit ny vägledande praxis från EU-domstolen om hur art- och habitatdirektivet ska tolkas just avseende jakt

efter varg, som inte beaktats eller ens nämnts i de överklagade besluten. Den estniska vargdomen (C-629/23) klargör att medlemsstater inte får bevilja jakt om gynnsam bevarandestatus inte har uppnåtts, och att denna status måste bedömas i huvudsak på lokal och nationell nivå. Trots EU-domstolens vägledande praxis har länsstyrelserna beslutat om jakt efter en starkt hotad, genetiskt isolerad art, baserat på ett referensvärde och minimivärde som inte är grundat på en rigorös vetenskaplig bedömning. EU-kommissionen har riktat skarp kritik mot Sveriges nya referensvärde om 170 vargar och menar att detta inte är fastlagt i enlighet med kraven på vetenskaplighet som art- och habitatdirektivet stipulerar. EU-kommissionens underkännande av värdet utgör ytterligare ett skäl till att länsstyrelsernas beslut är felaktiga.

Samtliga länsstyrelser hänvisar till det politiskt fastställda referensvärdet (och därmed minimivärdet) om 170 vargar, utan att göra en egen vetenskaplig bedömning. Det finns inget oberoende forskningsstöd för att en population på denna nivå kan upprätthålla långsiktig genetisk och demografisk livskraft. Tvärtom har Naturskyddsföreningen visat att den senaste forskningen, framför allt inom genetik, kräver en långt större population än såväl 170 som 300 vargar för att uppfylla de kumulativa kriterierna för gynnsam bevarandestatus. Effekten av att ta bort så många vargar från en redan inavlad, liten och isolerad population strider, utöver grundkravet på gynnsam bevarandestatus, även mot försiktighetsprincipen. Länsstyrelserna har inte visat att licensjakten uppnår det grundläggande syftet med art- och habitatdirektivet, nämligen att bibehålla eller återställa gynnsam bevarandestatus hos den svenska vargpopulationen, se spanska vargdomen (C-436/22 punkt 56) och estniska vargdomen (punkt 39).

Svenska Rovdjursföreningen

Svenska Rovdjursföreningen yrkar att förvaltningsrätten upphäver den del av länsstyrelsernas beslut som avser licensjakt efter varg. Vidare yrkas inhibition av besluten intill dess förvaltningsrätten slutligt avgjort målen. Föreningen

anför bl.a. följande. Grunden för överklagandet är att besluten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos vargen i dess naturliga utbredningsområde. De beslutade licensjakterna kan inte heller anses lämpliga med hänsyn till vargstammarnas storlek och sammansättning. Därmed är inte besluten förenliga med vare sig 23 c § jaktförordningen eller art-och habitatdirektivet. Vidare görs gällande som grund för överklagandet att eftersom det för närvarande råder oenighet mellan Sverige och EU-kommissionen (EUK) om vilket referensvärde för varg som ska gälla saknar länsstyrelserna stöd för att besluta om licensjakt med utgångspunkt i det referensvärde som rapporterats till EU. Grunden för överklagandet är också att det finns annan lämplig lösning.

Av besluten framgår att avsikten med att sänka referensvärdet för varg till 170 individer i grunden är politiskt. Detta blir tydligt bl.a. av det förhållande att Naturvårdsverket i enlighet med regeringsuppdraget till EU rapporterat 170 vargar som referensvärde trots att det inte finns något vetenskapligt stöd för att vargen har gynnsam bevarandestatus vid ett så lågt referensvärde som 170. Vilket vetenskapligt stöd länsstyrelserna har för bedömningen att vargen kommer att ha gynnsam bevarandestatus vid en population som understiger 300 individer framgår inte av besluten.

Av den skarpa kritik som framförts från Generaldirektoratet vid EUK till den svenska regeringen framgår att det nu satta referensvärdet strider mot art-och habitatdirektivet, vilket med all önskvärd tydlighet visar att kommissionen inte accepterar referensvärdet 170. Mot bakgrund av kritiken samt med hänsyn till vad som anförs i övrigt torde ett genomförande av den beslutade licensjakten innebära en tydlig överträdelse av såväl art-och habitatdirektivet som av jaktförordningens bestämmelser. Detta med hänvisning till att det för närvarande är oklart vilket referensvärde som gäller. Till detta ska läggas att besluten grundar sig i huvudsak på det nya referensvärdet för varg om 170 individer. Detta innebär en sänkning från det tidigare referensvärdet om 300

individer med 130 individer. Trots denna sänkning hävdas att vargen fortsättningsvis ska ha gynnsam bevarandestatus. Av länsstyrelsernas beslut framgår att vargstammen preliminärt kommer att uppgå till 272 individer i oktober 2026, vilket understiger referensvärdet 300. Även om licensjakten kommer att genomföras blir möjligheterna att bevilja skyddsjakt i det närmaste obefintliga mot bakgrund av de oklarheter som gäller referensvärdet. Sammantaget framgår att besluten om licensjakt vilar på felaktig grund.

--- Flera av de klagande föreningarna har gett in ett stort antal handlingar, bl.a. rapporter från Naturvårdsverket, handlingar från EU-organ, forskningsrapporter och artiklar m.m., till stöd för respektive talan.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen finner inte skäl att ändra sina beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser och relevant rättspraxis m.m., utöver vad som anges nedan, framgår av de överklagade besluten, se bilaga 1.

Processuella frågor

Samtliga de klagande föreningarna har tidigare tillerkänts talerätt i mål om jakt på stora rovdjur i Sverige. Förvaltningsrätten anser, med stöd av artikel 9.2 Århuskonventionen jämförd med 16 kap. 13 § miljöbalken, att föreningarna också nu har talerätt.

Målet avgörs innan licensjaktens start. Yrkandena om inhibition föranleder därför ingen åtgärd.

Förvaltningsrättens bedömning

Den övergripande frågan i målet är om länsstyrelsen har visat att förutsättningarna för att besluta om licensjakt efter varg är uppfyllda. Det är länsstyrelsen som har bevisbördan för detta.

En av förutsättningarna för licensjakt efter varg är, enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905), att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Någon definition av vad som avses med gynnsam bevarandestatus har inte tagits in i förordningen. Bestämmelsen är del av en implementering av rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) och ska tolkas mot bakgrund av detta.

Enligt art- och habitatdirektivets artikel 1i) är en arts bevarandestatus summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer inom det territorium som anges i artikel 2. Bevarandestatusen anses gynnsam när uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö, och artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

Bedömningen av en arts bevarandestatus och hur den kan påverkas av exempelvis en licensjakt ska grundas på vetenskapliga uppgifter. Av försiktighetsprincipen i artikel 191.2 FEUF följer att om en bedömning av de mest tillförlitliga och tillgängliga vetenskapliga uppgifterna fortfarande ger utrymme för en viss osäkerhet om huruvida en sådan åtgärd försvårar upprätthållandet eller återställandet av en gynnsam bevarandestatus för arten i

fråga får medlemsstaten inte bevilja åtgärden (jfr bl.a. EU-domstolens avgöranden C-674/17, C-436/22 och C-629/23).

Vargen har tidigare varit strikt skyddad enligt direktivet men är sedan juli 2025 en skyddad art. Detta har ingen omedelbar betydelse för frågan om gynnsam bevarandestatus eller referensvärde.

Frågan om vargens bevarandestatus i Sverige har bl.a. behandlats i HFD 2016 ref 89 som avsåg licensjakt efter varg 2016. Vid tiden som avgörandet avsåg fanns 415 vargar i landet och vargstammen hade åren innan avgörandet haft en stark populationsutveckling. Naturvårdsverket hade strax innan avgörandet lämnat sin delredovisning till regeringen (NV-02945-15) där det bland annat framgick att Naturvårdsverket ansåg att det behövdes minst 300 vargar i Sverige – och att det också krävdes viss reproducering mellan immigrerande vargar och skandinaviska vargar – för att vargen ska anses ha gynnsam bevarandestatus. Högsta förvaltningsdomstolen fann inte skäl att underkänna Naturvårdsverkets bedömning, trots att forskargruppen som skrev underlagsrapporterna till Naturvårdsverket inte var helt eniga och att villkoret om reproduktion inte varit uppfyllt under just den föregående tidsperioden. Högsta förvaltningsdomstolen framhöll att det i denna typ av bedömningar med nödvändighet ingår en prognos om framtida förhållanden på lång sikt och att en sådan måste kunna godtas om den är tillräckligt väl underbyggd.

Även om referensvärdet om 300 vargar har ifrågasatts i senare prövningar av såväl licensjakt som skyddsjakt efter varg har Naturvårdsverkets slutsats, att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för varg kräver minst 300 vargar samt även viss reproduktion med immigranter, i huvudsak godtagits och varit utgångspunkt vid ett stort antal domstolsprövningar av vargjakt.

Av resultaten från den senaste inventeringssäsongen 2024-2025 framgår att det då fanns 355 vargar i Sverige beräknat med angiven metod. Enligt

SKANDULV:s beräkningar uppgår den svenska populationen till 350 vargar den 1 oktober 2026 om inget jaktuttag sker under perioden 1 maj 2025 – 30 september 2026. Enligt länsstyrelsen innebär nuvarande jaktuttag för årets licensjakt – 48 vargar – tillsammans med en marginal för viss skyddsjakt – en prognos som kan beräknas resultera i att vargstammen den 1 oktober 2026 uppgår till 272 individer.

I överklagandena har fram för allt ifrågasatts om 270 vargar, eller än mindre 170 vargar, kan accepteras för att vargen ska kunna anses ha gynnsam bevarandestatus.

Innan Naturvårdsverket rapporterade ett nytt referensvärde till EU redovisade myndigheten på regeringsuppdrag rapporten Ytterligare förvaltningsåtgärder för varg (NV-08852-24) den 13 mars 2025. I rapporten redovisar Naturvårdsverket ytterligare förvaltningsåtgärder som skulle krävas för att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus vid en sänkning av referensvärdet till 170-270 individer. Naturvårdsverket presenterar bedömningar om i vilken utsträckning ytterligare förvaltningsåtgärder behövs kopplat till tre olika nivåer i intervallet 170–270. Den första av dessa innebär att referensvärdet sänks från dagens 300 till 270; den andra en sänkning till en nivå mellan 270 och 220; den tredje en sänkning till en nivå på 220 eller mindre. Kopplat till respektive nivå redovisas tidsmässiga bedömningar för det praktiska genomförandet av de samlade åtgärderna, vilka beräknas ta från ett år upp till fem år. Det handlar bl.a. om åtgärder för utökad övervakning för att följa den genetiska statusen i populationen, åtgärder för att öka överlevnaden för genetiskt värdefulla individer och åtgärder för att kunna flytta vargar (s. 27 ff.). För en sänkning av referensvärdet från 300 till 270 bedömer Naturvårdsverket att det behövs mindre justeringar av förvaltningen av populationen, men som ändå beräknas ta upp till ett år att genomföra. Åtgärder som anges är bl.a. en viss uppskalning av länsstyrelsernas fältverksamhet, undersökning av genetiskt unikhet av individer i populationen för att få ett mer

exakt mått på hur värdefull varje individ är och utökning av förebyggande åtgärder så som RAS och skyddsväst till hund (s. 51).

De ytterligare förvaltningsåtgärderna innebär också enligt rapporten tillkommande kostnader på alla nivåer som successivt ökar vid ett lägre referensvärde och en minskad vargstam. Exempelvis bedöms ökad analys av DNA-prover och datahantering medföra ytterligare årliga kostnader på 1,5–4,5 miljoner kronor beroende på nivå. För ett referensvärde på 220 eller mindre bedöms län med regelbunden vargförekomst behöva utvidga fältverksamhet och handläggning med motsvarande två till tre årsarbetskrafter per länsstyrelse och Naturvårdsverket med motsvarande en till två årsarbetskrafter. Förberedelser för och genomförande av en flytt av varg från renskötselområdet till mottagande län är förenat med stora osäkerheter och för ***en*** flytt bedöms kostnaderna uppgå till 6–14,7 miljoner kronor (s. 4).

Enligt Naturvårdsverkets rapport behöver referensvärdet för populationsstorlek vara större än 170. Naturvårdsverket hänvisar därvid till vägledningen till EU-medlemsstaternas rapportering av referensvärde till EU som beskriver vilka principer och analyser som ska ligga till grund för referensvärdet. Bland annat ska referensvärdet alltid vara större än minsta livskraftiga population (MVP) baserat på demografisk och genetisk livskraft, vilken enligt det senaste vetenskapliga underlaget beräknas till ca 170 för den svenska vargstammen (s. 22 f.). Naturvårdsverket anger också att beslut om ett sänkt referensvärde behöver hållas isär från genomförandet av en faktisk minskning av den svenska vargpopulationen. Möjligheterna till en sådan minskning styrs inte bara av det rapporterade referensvärdet, utan behöver ske på ett sätt som möter art- och habitatdirektivets bestämmelser för bedömning av gynnsam bevarandestatus. Ytterligare förvaltningsåtgärder behöver också komma på plats och effekten utvärderas innan det säkert kan konstateras att en stor minskning av vargpopulationen inte försämrar dess biologiska förutsättningar till överlevnad (s. 3). Det är viktigt att detta sker innan en minskning av populationens faktiska

storlek sker. När den regionala förvaltningen inlett ytterligare förvaltningsåtgärder och dess effekter kan utvärderas kan, enligt Naturvårdsverket, en stegvis minskning av populationen inledas (s. 26).

Sedan Naturvårdsverket rapporterat det nya referensvärdet till EU har EU-kommissionen i en skrivelse till Klimat- och näringslivsdepartementet ansett att det nu rapporterade referensvärdet om 170 vargar inte överensstämmer med art- och habitatdirektivet. Kommissionen anger bl.a. att referensvärdet inte verkar helt vetenskapligt grundat eller stödjas av vetenskapliga bevis i enlighet med art- och habitatdirektivet och dess relaterade vägledning. Kommissionen påpekar att Naturvårdsverket har angett att referensvärdet behöver vara större än 170 och att 170 synes vara en MVP-uppskattning, medan ett vetenskapligt korrekt referensvärde per definition ska vara högre än MVP. Att rapportera ett referensvärde som är på samma nivå som MVP – d.v.s. genom att använda en omräkningsfaktor på 1 – är inte i linje med vetenskapligt vedertaget bruk inom detta område. Med anledning av detta uppmanas Sverige att granska sin rapportering av referensvärdet och skicka en reviderad version så snart som möjligt.

Förvaltningsrätten kan konstatera att länsstyrelsen byggt sitt beslut om licensjakt på det nya referensvärdet om 170 som Naturvårdsverket i enlighet med ett regeringsbeslut har rapporterat till EU i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. I beslutet hänvisas vidare till Naturvårdsverkets ovan nämnda rapport om ytterligare förvaltningsåtgärder samt anges att minskningen av populationen ska genomföras stegvis med ett första delmål att år 2026 minska stammen till 270 individer. Länsstyrelsens beslut innehåller därutöver inga mer utförliga överväganden eller bedömningar om huruvida det nya referensvärdet i sig eller den därmed planerade stegvisa minskningen av populationen försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för den svenska vargstammen.

Som ovan redogjorts för närmare har såväl Naturvårdsverket som EU-kommissionen ifrågasatt det nu rapporterade referensvärdet om 170 och bland annat framhållit att referensvärdet inte verkar vara helt vetenskapligt grundat och angett att värdet måste vara större än den minsta livskraftiga populationen, vilket är 170. Förvaltningsrätten anser därför att det är oklart vilken betydelse det sänkta referensvärdet som länsstyrelsen byggt sitt beslut på, kan ges i förhållande till art- och habitatdirektivets bestämmelser om gynnsam bevarandestatus.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning måste dessutom ett eventuellt sänkt referensvärde hållas isär från genomförandet av en faktisk minskning av den svenska vargpopulationen. Därvid har Naturvårdsverket framhållit vikten av att ytterligare förvaltningsåtgärder finansieras, kommer på plats och utvärderas innan en stegvis minskning av populationen inleds. Av länsstyrelsens beslut kan inte utläsas om – och i så fall i vilken omfattning – de förvaltningsåtgärder som Naturvårdsverket anser nödvändiga är påbörjade, pågående eller genomförda utifrån någon av Naturvårdsverkets angivna nivåer. Än mindre framgår om de kunnat utvärderas.

Med särskilt beaktande av den försiktighetsprincip som ska tillämpas anser förvaltningsrätten sammanfattningsvis att länsstyrelsen inte förmått visa att den nu beslutade licensjakten och den stegvisa sänkning av vargpopulationen som den utgör det första steget av, inte skulle försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Eftersom länsstyrelsen inte uppfyllt sin bevisbörda angående denna grundläggande förutsättning för licensjakt, saknas skäl att pröva de resterande förutsättningarna. Överklagandena ska därför bifallas och länsstyrelsens beslut ska upphävas.

Med denna utgång i målet finns inget behov av muntlig förhandling eller förhandsavgörande från EU-domstolen och önskemålen om ytterligare

kommunicering i målet föranleder heller ingen åtgärd från förvaltningsrättens sida.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

Målet har avgjorts av lagmannen Victoria Bäckström. I avgörandet har även nämndemännen Bengt Olov Innala (skiljaktig), Alexander Olofsson och Eva Aston Åström deltagit.

Kristina Engman har föredragit målet.

Bengt Olov Innala är skiljaktig och anför: Enligt min bedömning har länsstyrelserna haft fog för samtliga beslut om licensjakt enligt de skäl de anfört i besluten. Överklagandena ska därför avslås.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Beslut
Datum
2025-11-19

Diarienummer
46558-2025

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ
INKOM: 2025-11-20
MÅLNR: 2182-25
AKTBIL: 4

Kungörelsedelgivning

Ändring av tidigare beslut om licensjakt efter varg i Västra Götalands län 2026

Beslut

Länsstyrelsen fattade beslut om licensjakt efter varg i Västra Götalands län den 7 november 2025 med diarienummer 218-44680-2025. I det beslutet fanns villkor avseende krav på digital dokumentation av jakten.

Med stöd av 38 § förvaltningslagen (2017:900) fattar Länsstyrelsen genom detta beslut med diarienummer 218-46558-2025 ett ändrat beslut som innebär att villkoret med krav på digital dokumentation av jakten tas bort. Ändringen genomförs med anledning av att det bedöms saknas lagstöd för villkoren. Med anledning av att det bedöms saknas lagstöd för villkoret anser Länsstyrelsen att ursprungsbeslutet varit uppenbart felaktigt i ett väsentligt hänseende. Länsstyrelsen bedömer att beslutet kan ändras snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Detta beslut ersätter därmed tidigare beslut med diarienummer 218-44680-2025.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutar med stöd av 23 c § jaktförordningen (1987:905) om licensjakt efter sex (6) vargar i Klyftamon-reviret. Delar av följande kommuner berörs av beslutet: Skövde, Götene, Mariestad och Skara.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att ändra eller återkalla beslutet om det behövs med hänsyn till nya omständigheter eller av någon annan särskild anledning.

Länsstyrelsens beslut kan komma att ändras med stöd av 23 f § jaktförordningen (1987:905).

Jakttid
Jakt får bedrivas från och med den 2 januari 2026 till och med den 15 februari 2026 eller till det tidigare datum då Länsstyrelsen avlyser jakten.

Tilldelning och jaktområde
Jaktområde: Området som omfattar Klyftamon-reviret, se karta i bilaga 2.
Tilldelning: Högst sex (6) vargar får fällas inom jaktområdet, oavsett kön och ålder.

Jakt får endast ske inom angivet område, se karta, bilaga 2, och i enlighet med villkoren i detta beslut. Jaktområdet kan komma att revideras innan jaktstart om ny information om vargar och revirets utbredning inkommit.

Avlysning av jakten
Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet tilldelade djur fällts eller påskjutits inom det område som omfattas av detta beslut, eller när jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen kan också avlysa jakten, helt eller delvis, om förutsättningarna förändras i övrigt. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen samt via SMS-tjänst.

Licensjakt efter varg får inte bedrivas i områden med genetiskt viktig varg. Om en genetiskt viktig varg uppehåller sig i jaktområdet kommer Länsstyrelsen omedelbart att avlysa jakten i områden där förekomst av genetiskt viktig varg upptäckts efter att beslutet om jakt har fattats. Detta i enlighet med första punkten i 3 kap. 2 § NFS 2022:4.

Villkor för genomförandet av jakten
För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att angivna villkor ska gälla. Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4) samt Naturvårdsverkets beslut (NV-02453-24) om överlåtande av möjligheten att besluta om licensjakt efter varg till länsstyrelserna i mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet.

Straffbestämmelser
Jakt som bedrivs i strid med givna villkor sker utan stöd i beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Söka efter spår

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att sökning efter vargspår får ske med hjälp av motordrivet fordon, men endast på allmän eller enskild väg. Den som söker efter spår från motordrivet fordon får inte skjuta, förfölja eller genskjuta varg från fordonet. Länsstyrelsen beslutar vidare med stöd av 9 § jaktförordningen att sök efter spår får utföras dygnet runt. Spårning får utföras från och med beslutad jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats.

Krav på registrering av jägare

Den som jagar varg under licensjakten ska registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister innan jakt påbörjas, enligt 49 § jaktförordningen. Naturvårdsverket kan i enskilda fall besluta om undantag från anmälningsskyldigheten.

Anmälan kan göras på följande sätt:

- Inloggning med Bank-ID till Jägarregistret på https://jagarregistret.naturvardsverket.se/
- Ring Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer).
- Ring talsvar: 0771-18 34 11 och följ instruktionen.
- E-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer)

Du får ingen bekräftelse på din registrering, oavsett vilken metod du använder för att registrera dig. Däremot kan du kontrollera din registrering genom att logga in i Jägarregistret.

Jägarens ansvar

Den som jagar ska informera sig minst en gång i timmen om hur många djur som återstår av tilldelningen (6 kap. 1 § NFS 2022:4). Den som jagar varg efter att jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen.

- Den som jagar och skjuter mot en varg ansvarar för att rapportera fälld eller påskjuten varg till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen.

- Den som jagar ska före jaktstart informera sig om villkoren för jakten, krav på dokumentation, kommunikationsbestämmelser, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande.

- Den som jagar ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

- Den som jagar ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Hantering av fälld varg

Varg som faller på mark där vargjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Enligt Naturvårdsverkets vägledning om provtagning av varg som fällts vid licensjakt (NV-02453-24) tillfaller varg fälld vid licensjakt jakträttshavaren enligt 10 § jaktlagen. Detta eftersom beslut om licensjakt upphäver fredningsbestämmelser hos vilt av arter som räknas upp i 33 § jaktförordningen. Provtagning ska göras av varje fälld varg enligt instruktionerna nedan. Detta villkor har grund i 24 d § andra stycket jaktförordningen som meddelar att den beslutande myndigheten får bestämma hur man ska förfara med ett dödat djur.

Anmälan av fälld varg

Den som fällt eller påskjutit varg ska utan dröjsmål anmäla detta till Länsstyrelsen efter att vargen fällts eller påskjutits. I samband med anmälan om fälld varg informerar Länsstyrelsen om hur djuret ska hanteras, samt bestämmer tidpunkt och plats för besiktning.

För anmälan om fälld varg, ring: 010-224 50 90, knappval 2.

Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:

- skyttens och jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
- var djuret fällts eller påskjutits (plats på karta, alternativt koordinater)
- djurets kön

Besiktning av fälld varg

- Länsstyrelsens besiktningsperson ska besiktiga samtliga fällda djur.
- Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsperson.
- Skottplats och fallplats ska omgående uppvisas för Länsstyrelsens besiktningsperson.

- Om Länsstyrelsen begär ska den digitala dokumentationen av jaktens förlopp uppvisas vid besiktning
- Besiktningspersonen fyller tillsammans med skytten i de blanketter för fälld varg som Länsstyrelsen tillhandahåller.

Hantering av kropp från fälld varg

Länsstyrelsens besiktningsperson ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA). Kroppen ska vara komplett, dvs. med alla tår (exklusive klor), svanskotor, kraniet samt testiklar och penisben.

Hantering av skinn från fälld varg

Skinn från fälld varg tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningspersonal har tagit ett hudprov (cirka 1x3 cm). Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.
- Flådd kropp inklusive huvud överlämnas till besiktningspersonen.
- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Besiktningspersonen ska märka vargskinnet med mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgiften om chipnummer ska anges på besiktningsblanketten. Om jakträttshavaren önskar kan denne ansöka om återtag av andra delar av djuret, till exempel skallen. För att detta ska vara möjligt måste det omgående meddelas länsstyrelsens besiktningsperson för notering i besiktningsprotokollet. Återtaget kan komma att omfattas av en avgift.

Information om återstående tilldelning

Observera att den som jagar är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvar om återstående tilldelning (telefonnummer 010-224 50 90, knappval 1). För att underlätta och effektivisera informationsspridningen om återstående tilldelning eller avlysning under jakten, erbjuder Länsstyrelsen en SMS-tjänst. Observera att SMS-tjänsten **inte** påverkar skyldigheten att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvar om återstående tilldelning.

För telefonsvar om återstående tilldelning, ring: 010-224 50 90**, knappval 1.**

För SMS om återstående tilldelning, registrera dig till SMS-tjänsten enligt följande:

Skicka SMS till **076-519 68 33** (om du har svenskt abonnemang) alternativt **004676 519 68 33** (om du har utländskt abonnemang) Ange följande meddelande:

Spara(mellanslag)**Förnamn**(mellanslag)**Efternamn**(mellanslag)**VargjaktVG2026**

Orden Förnamn och Efternamn ska du ersätta med jägarens riktiga namn.

Exempel: Spara Anna Andersson VargjaktVG2026 Sms om återstående tilldelning skickas till den telefon du skickat uppgifterna ifrån.

Påskjuten varg

Den som påskjutit varg ansvarar enligt 28 § jaktlagen och 6 kap. 2–3 §§ NFS 2022:4 för att snarast vidta de åtgärder som krävs för att djuret ska kunna spåras och avlivas:

1) Den som fällt eller påskjutit varg ska omgående anmäla detta till Länsstyrelsen via länsstyrelsens rapporteringstelefon 010-224 50 90**, knappval 2.**
2) När en varg påskjutits, och den inte blir kvar på platsen, får endast sådan jakt som syftar till att fälla den påskjutna vargen bedrivas inom det område som jaktledaren ansvarar för. Licensjakten i övrigt får återupptas först efter medgivande från Länsstyrelsen.
3) Den som påskjutit varg ska ansvara för att platsundersökning genomförs för att säkerställa om vargen är skadad eller ej, samt för att spår på skottplats och fallplats ej förstörs.
4) Den som påskjutit varg ska ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat att vargen är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:
   a) djuret påträffats dött,
   b) djuret påträffats skadat och avlivats,
   c) kulans anslags- eller nedslagsplats är så belägen att den utesluter att vargen skadats, eller
   d) djuret inte kan anträffas.
5) Skottplatsen och fallplatsen ska visas för Länsstyrelsens besiktningsperson.

6) Jägaren ska till Länsstyrelsens besiktningsperson redovisa hur platsundersökning och eftersök genomförts samt dokumentera dessa åtgärder på blankett som besiktningspersonen tillhandahåller.
7) Om skadeskjuten varg inte anträffats ska tillgängligt material såsom blod, hår eller spillning från den skadade vargen samlas för DNA-analys, enligt besiktningspersonens instruktioner.

Avräkning av påskjuten varg

Påskjuten varg ska avräknas från licenstilldelningen såvida inte kulans anslags- eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så beläget att det utesluter att vargen skadats, eller om det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att vargen inte skadats. Länsstyrelsen beslutar om en påskjuten varg avräknas eller inte.

Om varg fälls med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt efter varg är tillåten, ska dessa djur inte avräknas från licenstilldelningen.

Övriga bestämmelser för jaktens genomförande

Rätt att bedriva jakt

Den som har jakträtt i området som omfattas av detta beslut får bedriva jakt efter varg i området. Detta förutsätter att jakträtten omfattar jakt efter varg.

Jakttid

Varg får enligt 9 § jaktförordningen jagas från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt. Sökning efter spår får dock ske i enlighet med villkoren för detta beslut.

Hundanvändning

Högst tre hundar som ställer eller förföljer en och samma varg får användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på ett och samma djur under en och samma dag. Om flera hundar används på en varg ska alla hundar släppas vid ett och samma tillfälle. Detta med stöd av 4 kap. 6 § NFS 2022:4 samt 9 b § jaktförordningen.

Länsstyrelserna påminner om att jakten ska bedrivas med god jaktetik vilket även ska prägla hundanvändningen.

Jakt i naturreservat
Den som jagar ska hålla sig informerad om vilka föreskrifter som gäller för jakt i eventuella naturreservat och andra skyddade områden som finns där man jagar.

Krav på eftersökshund
Vid jakt efter varg ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket jaktförordningen.

Tillåtna jaktmedel
Jakt efter varg får endast bedrivas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1. Detta framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt (NFS 2023:8).

Försäljning av vargskinn
Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av varg, vargskinn eller andra delar av varg, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För vargar skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket efter ansökan meddela undantag från detta förbud. Ansökan om CITES-intyg görs via en e-tjänst på Jordbruksverkets hemsida. Mer information finns på hemsidan www.jordbruksverket.se

Rekommendationer
Besiktning av skottplats
Den som jagar ska underlätta för besiktningspersonen efter det att en varg fällts, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

Övrig varg i jaktområdet
Om det framkommer att jaktområdet innehåller fler eller färre vargar än det antal som får fällas enligt detta beslut uppmanas den som jagar att snarast kontakta Länsstyrelsen.

Motivering till beslutet
I enlighet med beslut från regeringen ska en sänkning av den svenska vargstammen ske under de närmaste åren med nytt referensvärde om 170 vargar. Sänkningen ska ske stegvis och det första steget är en sänkning till 270 vargar, vilket är grunden för detta beslut om licensjakt.

Den stegvisa sänkningen kommer att kräva en ny individbaserad förvaltning och en nationell förvaltningsplan som beskriver hur en sänkning av antalet vargar ska genomföras inom ramen för nationell och internationell lagstiftning. Etableringen av genetiskt viktiga vargar styr vilka förvaltningsåtgärder som nu kan göras samt omfattningen av skadeförebyggande åtgärder.

De förvaltningsåtgärder som vidtas behöver ses i ett flerårigt perspektiv, inom ramen för en stegvis sänkning av antalet vargar, i enlighet med regeringens inriktning.

Aktuella bestämmelser om förutsättning för jakt

Svensk lagstiftning

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter varg. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna rätten att besluta om licensjakt efter varg till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förordningen (2009:1263).

Det innebär att berörda länsstyrelser får besluta om licensjakt efter varg i enlighet med 23 d § jaktförordningen om förutsättningarna i 23 c § jaktförordningen är uppfyllda.

Enligt 49 § andra stycket jaktförordningen ska den som avser att bedriva sådan licensjakt efter varg, järv eller lo som avses i 23 c § ska

anmäla det till jaktkortsregistret. Naturvårdsverket får i enskilda fall besluta om undantag från anmälningsskyldigheten.

Enligt beslut den 10 juni 2024 (NV-02453-24) överlämnade Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter varg till samtliga län i det mellersta samt södra förvaltningsområdet, förutom Länsstyrelsen i Gotlands län. Beslutet gäller från och med den 10 juni 2024 till och med den 15 februari 2026.

Vid beslut om licensjakt efter varg gäller Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4).

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Varg är sedan den 14 juli 2025 listad i bilaga 5 till direktivet och omfattas inte längre av det strikta skyddet enligt artikel 12. I bilaga 5 listas djur- och växtarter av gemenskapsintresse för vilka insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för förvaltningsåtgärder. Medlemsstaterna är fortsatt skyldiga att tillse att de åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse (artikel 2). Medlemsstaterna har till uppgift att införliva direktivets bestämmelser i nationell lagstiftning. Regleringen för beslut om licensjakt för varg är i dagsläget oförändrad i nationell lagstiftning.

Möjligheten att besluta om licensjakt på varg följer av 23 c § jaktförordningen. Bestämmelsen bygger på ett av undantagen till det strikta skyddet som följer av artikel 16 i art- och habitatdirektivet (artikel 16.1 e). Naturvårdsverkets bedömning är att så länge reglerna i svensk lagstiftning för beslut om licensjakt på varg är oförändrade, så ska besluten fattas i enlighet med gällande nationella bestämmelser och med stöd av såväl nationell som EU-rättslig praxis. Länsstyrelsen delar denna bedömning.

Referensvärdet för populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för varg i Sverige rapporterades till EU enligt artikel 17 i art- och habitatdirektivet den 19 augusti 2025 till 170 individer, i enlighet med regeringens uppdrag till Naturvårdsverket avseende 2025 års rapportering (LI2025/01301).

Riktlinjer för förvaltningen av stora rovdjur

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå (Linnell et al. 2008). Riktlinjerna kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande om möjligheterna till jakt: ”från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åtlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”.

Rättspraxis

EU-domstolen har uttalat att eftersom artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet innehåller undantagsbestämmelser som ska tolkas restriktivt och den myndighet som fattar beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag, ska medlemsstaterna säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikeln (mål C-342/05). EU-domstolen har även slagit fast att den s.k. proportionalitetsprincipen gäller inom artskyddsområdet. Detta innebär att det undantag som en medlemsstat har för avsikt att göra ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget (mål C-76/08).

Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har prövat Länsstyrelsen i Värmlands läns beslut om licensjakt efter varg 2016 (målnummer 2406-2408-16 och 2628-2630-16). Där drar HFD slutsatsen att Länsstyrelsens beslut uppfyllde samtliga förutsättningar enligt 23 c § jaktförordningen, dvs. det fanns inte någon annan lämplig lösning, jakten skulle inte ha försvårat upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, jakten var lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och skulle ha skett selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. HFD:s dom innebär därmed stöd för Länsstyrelsens syften med jakten, det vill säga att minska koncentrationen av varg i de delar av landet där den är som tätast

för att begränsa de socioekonomiska konsekvenserna: förbättra möjligheterna för tamdjurshållning och älgförvaltning, minska risken för angrepp på hundar vid löshundsjakt, minska människor oro, samt öka acceptansen för varg och viltförvaltningen och därigenom minska risken för illegal jakt.

I komplement till tidigare domar ska länsstyrelserna även ta i beaktande EU-domstolens förhandsavgörande i mål C-674/17, den så kallade i Tapioladomen. Tapioladomen tydliggör att möjligheten att besluta om undantag enl. Art. 16.1 e är begränsade. I förhandsavgörandet understryks att försiktighetsprincipen ska gälla för uttag i populationen. Uttaget ur populationen måste vara så begränsat att det inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur, även om det inte i sig försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Det krävs enligt domstolen att medlemsstaten visar att licensjakten ur ett helhetsperspektiv leder till att licensjakt får en positiv effekt på vargens bevarandestatus. I enlighet med Tapioladomen påpekar Naturvårdsverket i sin vägledning inför länsstyrelsernas eventuella licensjaktbeslut särskilt att syftet med eventuell licensjakt efter varg tydligt beskrivs samt att det finns en rigorös vetenskaplig grund för att syftet kommer att uppnås med beslutad jakt.

Länsstyrelsen har tagit förhandsavgörandet i beaktande vid en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för en licensjakt efter varg. Denna bedömning har innefattat samverkan med länen i mellersta och södra förvaltningsområdet och hänsyn till både nationella och regionala förutsättningar och mål.

I en dom från Förvaltningsrätten i Luleå 2020-02-17 fastslås med direkt hänvisning till EU-förhandsavgörandet i mål C-674/17 att artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet kan tillämpas för licensjakt efter en strikt skyddad rovdjursart, i detta fall lodjur, i syfte att förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Kammarrätten har i avgörande den 2023-07-07 (dom i mål 3169–22) fastställt Länsstyrelsens i Värmland beslut om jakt efter totalt 18 vargar i tre revir med varsitt jaktområde. Av Kammarrättens dom framgår att det inte varit nödvändigt att ange en kvot för varje enskilt revir för att uppfylla kravet på selektivitet.

De senaste årens beslut om licensjakt efter varg som fattats av länsstyrelserna har prövats av svenska domstolar. Flera domar har avgjorts och konstaterat att de beslut om licensjakt som fattades av

länsstyrelserna uppfyllde förutsättningarna enligt 23c § jaktförordningen och de krav som framgår av art- och habitatdirektivet.

Samverkan mellan länen i det mellersta och det södra förvaltningsområdet

Den svenska vargstammen bör förvaltas i sin helhet, samt med hänsyn till förutsättningarna i de olika länen och var de största koncentrationerna av vargrevir finns. I enlighet med propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (prop. 2012/13:191) har länen inom mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdena samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverkets beslut den 18 september 2025 om miniminivåer för varg (NV-25-011918), respektive läns målsättningar samt gällande författningar.

Länsstyrelserna i det mellersta förvaltningsområdet har sedan länge ett omfattande samarbete i frågor som rör förvaltning av framför allt rovdjur. I samråden inför beslut om licensjakt efter varg 2026 har även södra rovdjursförvaltningsområdet deltagit. Samråden har bland annat omfattat förutsättningarna för och målsättningarna med licensjakt, riktlinjerna för rovdjursförvaltningen inom länen, samt utformning av beslut och det praktiska genomförandet av jakten. Eftersom jaktuttaget 2026 begränsats till 48 vargar har länsstyrelserna även samverkat om hur uttaget ska fördelas med hänsyn till de regionala förutsättningarna, det vill säga i relation till rovdjursförvaltningsområdenas beslutade miniminivåer och förtätningen av vargrevir. Licensjakten år 2026 riktas därför mot revir i de områden av länen Västmanland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna och Södermanland där tätheten av vargrevir är som högst.

Samverkan med norska myndigheter

Enligt både Naturvårdsverkets vägledning till Länsstyrelsen och uppdrag från norska Stortinget till Miljødirektoratet, ska samråd om licensjakt efter varg ske mellan beslutande myndigheter i båda länderna vad gäller jakt i gränsrevir. Detta berör främst de län som gränsar mot Norge, men skulle även kunna påverka det totala jaktuttaget i Sverige och Norge. Inga gränsrevir omfattas av licensjakten efter varg år 2026.

Syftet med jakten

Den övergripande målsättningen för vargförvaltningen är att vargstammen ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte ska bli påtagligt svårare att hålla tamdjur och hänsyn ska tas till

de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden (prop. 2012/13:191). I praktiken innebär det att alla förvaltningsåtgärder som vidtas, inklusive licensjakt, syftar till samexistens mellan människa och varg. Syftet med detta licensjaktbeslut i Västra Götalands län är att begränsa negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som täta vargstammar kan ha på människor som bor i områden med mycket varg (NV-02945-15, von Essen 2016). Därigenom ska man skapa förutsättningar för en hållbar vargförvaltning samt förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara vargstammens gynnsamma bevarandestatus (prop. 2012/13:191).

Det är inte den biologiska bärkraften i form av tillgängligt habitat, födotillgång etcetera som begränsar vargstammens utbredning och koncentration, utan toleransen för varg och omfattningen av de konflikter som kan uppstå mellan människa och varg (Linell 2013). Det innebär att de viktigaste förvaltningsåtgärderna för att uppnå samexistens är sådana som ökar toleransen för varg och förtroendet för förvaltningen. Det finns vetenskapligt stöd för att en begränsad och kontrollerad licensjakt efter varg kan vara avgörande för allmänhetens inställning till vargförvaltningen. Resonemang kring människors inställning till varg och hur det påverkar vargstammens tillväxt återfinns i en forskningsrapport från Naturvårdsverket år 2015 (NV-02945-15). I denna rapport dras bland annat slutsatsen att den skandinaviska vargpopulationens utveckling är beroende av människans tolerans för vargen och att en kontrollerad vargjakt i sig inte är oförenlig med att upprätthålla referensvärdet.

Några utmaningar med vargförvaltningen i Sverige är det minskande förtroendet för förvaltningen, ökande socioekonomiska konsekvenser av en tätare och större vargstam och försvårade förutsättningar för tamdjurshållning. Dessa problem har lett till en minskad acceptans för vargen som art och problem med illegal jakt (von Essen 2016). En ökad acceptans för vargförvaltningen och en minskad acceptans för illegal jakt är enligt Länsstyrelsens bedömning en förutsättning för att bibehålla vargens gynnsamma bevarandestatus. Denna bedömning återfinns även i den nationella förvaltningsplanen för varg och i propositionen (prop. 2012/13:191).

Naturvårdsverket har i sitt beslut om överlämning av rätten att besluta om licensjakt (NV-02453-24) informerat om att vargpopulationen sedan 2019 legat över referensvärdet och att den långsiktiga populationstrenden har bedömts vara ökande. Den skydds- och licensjakt som genomförts under de senaste fem åren

har därmed inte försvårat upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Vargstammen i Sverige har en kontinuerligt hög tillväxttakt och de år då populationen närmar sig referensvärdet för gynnsam bevarandestatus har det inte tillåtits någon licensjakt.

Det finns således utrymme för licensjakt som förvaltningsåtgärd i rovdjursförvaltningsområden som uppnått sina miniminivåer. Det innebär att ett län som bedömer att det är motiverat att minska koncentrationen av varg i ett område för att ta socioekonomisk hänsyn, kan använda licensjakt som förvaltningsmetod om förutsättningarna för jakten i övrigt är uppfyllda.

I enlighet med regeringsbeslut L12025/01301 har Naturvårdsverket rapporterat 170 som referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Minskningen av vargpopulationen ner mot det nya referensvärdet ska genomföras stegvis, med bibehållande av gynnsam bevarandestatus. Ett första delmål är att vid licensjakten 2026 minska stammen till 270 individer.

Täthet av vargrevir

Enligt riktlinjerna från Large Carnivore Initiativefor Europe (LCIE) skall det vid licensjakt tas hänsyn till vargarnas sociala organisation och hur bortfall av individer påverkar vargarnas status. Vargar lever i familjegrupper i revir som de hävdar mot andra vargar. För att minska tätheten av varg behöver man därmed minska tätheten av vargrevir. Länsstyrelsen bedömer att det därför är mest ändamålsenligt att jakten inriktas mot utvalda revir. Till skillnad från att jaga enskilda individer i ett större antal revir kan en jakt som inriktas mot en hel familjegrupp eller ett revirmarkerande par i ett revir medföra att föryngringar under nästkommande vår uteblir. Minskad koncentration av vargrevir skapar även utrymme för nya vargetableringar med ett potentiellt högre genetiskt värde och kan på så sätt vara till gagn för populationens genetiska variation.

I propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (prop. 2012/13:191, s.35) framgår att vargstammens koncentration ska minskas där den är som tätast. Vargar lever som par eller familjegrupper i revir som de hävdar mot andra vargar. För att minska tätheten av varg behövs därmed tätheten av vargrevir minska. Länsstyrelsen gör bedömningen att med hänvisning till den nationella inriktningen som anges i propositionen ovan bör jakten inriktas mot att tömma utvalda revir.

Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) har i en forskningsrapport (Sand H. et al. 2022) kunnat påvisa att det tar i genomsnitt 1,36 år för ett revir att återbesättas om båda revirhävdande vargarna ersätts av vargar utifrån. Detta kan jämföras med i genomsnitt 0,07 år om det finns en avkomma kvar som tar över reviret tillsammans med en varg utifrån. Länsstyrelsen anser med hänvisning till detta att samtliga vargar i de utpekade reviren behöver tas bort i syfte att uppnå ändamålet med jakten samt för att i förlängningen uppfylla vad som anges i ovan nämnda proposition samt nå de regionalt beslutade populationsmålen för länet.

Inventeringsäsongen för varg började den 1 oktober och Länsstyrelsen har inför jakten riktat insatserna mot de revir som omfattas av detta beslut. Allteftersom ny kunskap om vargförekomsten i reviren inhämtas kan Länsstyrelsen komma att ändra beslutet.

Socioekonomiska konsekvenser

Rovdjursförekomst kan innebära både kostnader och nyttor för människors verksamhet och vardag. Rovdjursturism och rovdjursjakt kan vara positiva effekter, medan negativa effekter kan vara skador med konsekvenser för olika näringar, älgförvaltning, människors rädsla för rovdjur, och rovdjurens påverkan på natur- och kulturvärden som fäbodbruk och löshundsjakt efter älg.

Illegal jakt

Det finns problem med illegal jakt efter varg i Sverige, vilket är ett hot mot vargstammens gynnsamma bevarandestatus. Illegal jakt är också en bidragande orsak till att vargstammens spridningstakt inte ökar. Den illegala jakten uppskattas till ca 15–20 % av den totala dödligheten i populationen nationellt (Liberg et al. 2012, Suutarainen & Kojola 2018). Forskningsstudier visar att upplevd brist på inflytande i vargförvaltningen skapar grogrund för illegal jakt (von Essen 2016). Det är mycket svårt och resurskrävande att bedriva tillsyn och att utreda misstankar om illegal jakt efter varg.

Nyckeln till att minska den illegala jakten och underlätta utredning av brotten är att minska acceptansen för den. Licensjakten efter björn har gjort att många ser ett värde i björnjakten och därmed betraktas björnen som en resurs snarare än en konkurrent om klövviltet. Det medför goda förutsättningar för social kontroll och minskad acceptans för illegal jakt efter björn. När det gäller varg är det viktigt att kunna framhålla licensjakt efter varg som en laglig, långsiktigt hållbar och kontrollerad jakt.

När det finns möjlighet till licensjakt i enlighet med den regionalt förankrade förvaltningsplanen, blir det tydligt att de som ägnar sig åt illegal jakt har en starkt negativ effekt på såväl anseendet för jägare i allmänhet som på möjligheterna till legal jakt. Om inte möjligheten till legal jakt finns så är länsstyrelsernas erfarenhet att frustrationen över situationen ökar och därmed även acceptansen för den illegala jakten. Det finns även ett samband mellan ökat förtroende för förvaltningen och en minskad illegal jakt efter varg (NV-02945-15). Ny forskning ger dock inget stöd för att man på kort sikt kan se förändringar av människors attityder till rovdjursförvaltningen enbart tack vare möjligheten att jaga varg (Dressel S. *et al.* 2021). Vi behöver få en tydligare bild av vad en licensjakt efter varg kan bidra med och hur vi kan få en attitydförflyttning mot tolerans och förtroende för förvaltningen.

Länsstyrelserna arbetar på flera sätt för att förebygga illegal jakt och för att minska acceptansen för illegal jakt. Det handlar exempelvis om tillsyn, informationsinsatser och den regionala delaktigheten i förvaltningen. Enligt Länsstyrelsens bedömning spelar licensjakt, regionala förvaltningsplaner och en legitim förvaltning en viktig roll i det förebyggande arbetet mot illegal jakt efter varg. Att inte använda sig av möjligheten till licensjakt när vargstammen har gynnsam bevarandestatus samtidigt som länet ligger över sitt förvaltningsmål innebär en större risk för negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus än vad en noga kontrollerad licensjakt gör (Kaltenborn & Brainerd, 2016). Länsstyrelserna gör därför bedömningen att en strikt kontrollerad licensjakt bidrar till att öka förtroendet för förvaltningen vilket kan minska den illegala jakten.

Tamdjurshållning

I län där etablering och spridning av vargstammen ska ske finns risken att tamdjurshållningen försvåras, framför allt för fårnäringen. Studier visar att risken för vargangrepp beror på tätheten av tamdjursbesättningar och att risken för negativa konsekvenser ökar i områden där förekomsten av varg är tät. Skador på tamdjur kan vara både direkta i form av kostnader från förlust av djur, och indirekta genom försämrad djurhälsa, försämrad reproduktionsförmåga och merarbete för djurägaren (Elofsson et al. 2015). Rovdjursförekomst kan således innebära förluster och kostnader utan rovdjursangrepp.

Älgförvaltning

Älgförvaltning och älgjakt är både en samhällsviktig fråga och en viktig tradition i länen. I södra Sverige bedöms vargarnas kost i genomsnitt innehålla 25 % älg. Vargens påverkan på älgstammen inom ett revir bestäms av predationstakt och revirets storlek, samt älgstammens täthet och reproduktion. Bra inventering av älgstammen är grundläggande för att klara förvaltningen. Det

utpekade jaktområdet ligger i huvudsak inom älgförvaltningsområde 6 och till stor del inom Klyftamons älgskötselområde, Mariestad Södra licensområde och Götene Storlicens. Genom att minska tätheten av revir i ett specifikt område minskar predationstrycket på älg inom älgförvaltningsområdet och inom de ingående älgskötselområdena. Det bör därigenom bli lättare för älgförvaltningsgruppen och ingående älgskötselområden att utarbeta hållbara planer för älgförvaltningen

Förekomst av varg innebär risk för angrepp på hundar, vilket påverkar människors uppfattning om varg. Jakthundar har en viktig roll i viltförvaltningen och används vid eftersök på skadat vilt. Hänsyn bör därför tas till jakt med hund i samband med beslut om licensjakt på varg (se prop. 2012/13:191 s. 315). Meningsfull jakt bör kunna bedrivas även i områden med varg, med avseende på risk för angrepp på hundar samt möjligt jaktuttag.

Förtroende för förvaltningen

En adaptiv och hållbar förvaltning av vargstammen är beroende av människans tolerans för vargen. Människor som påverkas av stora rovdjur ska ges möjlighet till delaktighet i förvaltningen (proposition 2012/13:191), vilket kan minska konflikter mellan människa och varg. Förtroendet för vargförvaltningen är beroende av att systemet är tydligt, förutsägbart, transparent och såväl regionalt som nationellt förankrat (Linnell 2013, Liberg et al. 2015). Enligt Naturvårdsverkets delredovisning av regeringens uppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm) är det viktigt att de målsättningar som satts upp efterlevs i den mån som svensk lagstiftning tillåter, när vargstammen uppnått gynnsam bevarandestatus.

Lämpligt jaktuttag i Sverige

Bakgrund

Vargstammen i Sverige har i grova drag uppvisat en ökning sedan 1990-talet. De senaste fyra åren har det skett en minskning av populationen. Jämfört med förra årets inventering hyser Sverige färre familjegrupper och föryngringar medan antalet revirmarkerande par är ungefär detsamma (Svensson m. fl. 2025). Detta ger utrymme för licensjakt i de rovdjursförvaltningsområden som uppnått sina miniminivåer och fått beslutanderätten delegerat av Naturvårdsverket.

Den skandinaviska vargstammens genetiska status

Hela den skandinaviska vargstammen härstammar från sju invandrande vargar från den finskryska populationen (till reviren Nyskoga, Gillhov, Kynna, Galven, Tiveden och Setten). Med denna

smala avelsbas finns det risker för att vargstammen drabbas av negativa effekter på grund av inavel.

Genetiskt viktig varg definieras i detta beslut som en invandrad varg (så kallad F0: a) eller första generationens avkomma till sådan varg (så kallad F1: a), i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur (NFS 2022:4). Andra generationens avkommor (så kallad F2: a) från invandrade vargar har förbättrat inavelsgraden något och bidrar till den genetiska diversiteten i populationen, men definieras inte som genetiskt viktig.

En minskning av antalet F2: or kan leda till att behovet av att flytta genetiskt viktiga vargar inom Sverige ökar (NV-25-035922). I enlighet med vägledningen inför licensjakten 2026 (NV-25-035922) har länen samverkat kring hur valet av revir kan påverka vargstammens genetik. Detta som ett led i gemensamt ansvarstagande för en långsiktig vargförvaltning.

Den genomsnittliga inavelsgraden bland avkommorna i familjegrupperna har mellan 2006 och 2016 sjunkit från 0,31 till 0,23 (Åkesson med flera 2017). Som jämförelse är inavelskoefficienten 0,25 bland avkommor till syskonpar, och 0,13 för avkommor till kusiner. Sedan 2022 har inavelskoefficienten för den skandinaviska vargstammen minskat från 0,24 till 0,21, och det har funnits en tillförsel av finskryska gener under den senaste femårsperioden (NV-25-035922). Vid ett sänkt referensvärde och en minskande population är det än mer centralt att individer som bidrar till upprätthållande av den genetiska variationen i populationen ges möjligt att överleva och reproducera sig.

Valpkullen i Settenreviret är den skandinaviska populationens enda föryngring av en finsk-rysk varg under inventeringsperioden 2024–2025. Under inventeringsperioden dokumenterades även nio äldre F1 i den skandinaviska populationen. De nio äldre F1 var avkommor efter tre olika finsk-ryska vargar. Sex av dem efter tiken i Tiveden, en efter hanen i Galven/Prästskogen och två efter hanen i Setten.

Licensjakt efter varg ska inte bedrivas i revir med säkerställd etablering av genetiskt viktig varg. Om en genetiskt viktig varg uppehåller sig i jaktområdet kommer Länsstyrelsen omedelbart att avlysa jakten i områden där förekomst av genetiskt viktig varg upptäckts, efter att beslutet om licensjakt har fattats.

Gynnsam bevarandestatus

Naturvårdsverket anger i sitt beslut om överlämning av rätten att besluta om licensjakt på varg till länsstyrelserna (NV-02453-24) att vargpopulationen sedan 2019 legat över referensvärdet och man konstaterar vidare att vargstammen också bibehållit gynnsam bevarandestatus sedan dess.

I november 2024 fick Naturvårdsverket i uppdrag av regeringen att utreda och lämna förslag på ytterligare förvaltningsåtgärder för varg. I redovisningen av uppdraget (NV-08852-24) anger Naturvårdsverket ytterligare förvaltningsåtgärder som skulle krävas för att den svenska vargstammen ska bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt EU:s art- och habitatdirektiv vid en sänkning av referensvärdet till någonstans i intervallet 170–270 individer.

I enlighet med regeringsbeslut L12025/01301 har Naturvårdsverket rapporterat 170 vargar som referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen. Minskningen av populationen ner mot det nya referensvärdet ska genomföras stegvis, med bibehållande av gynnsam bevarandestatus.

I ett ställningstagande om flytt av varg säsongen 2025/2026 (NV-25-046512) bedömer Naturvårdsverket att vargpopulationen är fortsatt stabil och ligger över referensvärdet, samt att nödvändigt antal reproduktioner av nya invandrade östliga vargar har skett varje femårsperiod sedan 2008.

Resultaten från den senaste inventeringsäsongen (2024–2025) visar att det då fanns 355 vargar i Sverige (Svensson m. fl. 2025). Av dessa fanns 250 vargar i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet och 100 vargar i det södra rovdjursförvaltningsområdet.

Sammantaget bedömer därför Länsstyrelsen att den svenska vargstammen har en gynnsam bevarandestatus.

Licensjaktens omfattning nationellt

Länsstyrelserna i det södra- och mellersta rovdjursförvaltningsområdet har gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för ett selektivt jaktuttag. Prognosen baseras på underlag från SKANDULV:s beskattningsmodell (Andrén m. fl. 2025), fastställt inventeringsresultat från den senaste inventeringsäsongen (2024–2025), beslut om fastställande av regionala miniminivåer (NV-25-011918) samt målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken.

SKANDULV har genom uppdrag från Miljødirektoratet och Naturvårdsverket tagit fram en beskattningsmodell som beskriver effekten på populationens storlek 1 oktober 2026 givet ett visst jaktuttag och tillväxten i vargstammen. Modellen tar bland annat hänsyn till osäkerheter i omräkningsfaktorn, observerbarhet av vargföryngringar och tillväxttakten. Modellen tar fram prognoser för hur vargstammen kommer att utvecklas fram till 1 oktober 2025 och 1 oktober 2026 och tar hänsyn till att föryngringar kan missas under en inventeringsäsong. Beskattningsmodellen garanterar också att det eventuella jaktuttaget tar alla kända dödsorsaker inklusive rådande kunskap om uppskattning av omfattningen av illegal jakt i beaktande.

Enligt rapporten uppgår den årliga potentiella tillväxten i den skandinaviska populationen i medeltal till ca 15 % för den senaste 10-årsperioden och för den svenska delpopulationen uppgår den årliga potentiella tillväxten i medeltal till 12 %. Enligt SKANDULV:s beräkningar uppgår den svenska populationen till 350 vargar 1 oktober 2026 om inget jaktuttag genomförs under perioden 1 maj 2025 till 30 september 2026.

I det beräknande uttaget ska även framtida behov av legal jakt tas höjd för, vilket innefattar skyddsjakt, licensjakt samt jakt enligt 28 § jaktförordningen och 9 § jaktlagen. Nationellt har under åren 2020–2025 uttagen genom legal jakt, exklusive licensjakt, uppgått till ungefär 20 individer.

Län	**Antal vargar**
Västra Götaland	6
Örebro	18
Västmanland	6
Västmanland och Dalarna	6
Södermanland	12

Tabell 1. Uttag av antalet vargar för licensjakt fördelat på län

Utifrån de regionala förvaltningsplanerna, det senaste inventeringsresultatet och vargstammens utveckling så har Länsstyrelserna i det södra och mellersta rovdjursförvaltningsområdet enats om att det totala uttaget för licensjakt 2026 ska vara 48 vargar fördelat på 9 revir. Uttaget

innebär, tillsammans med en marginal för skyddsjakt efter 22 individer, en risk på 4 % att hamna under referensvärdet för gynnsam bevarandestatus nationellt. Enligt beskattningsmodellens prognoser beräknas uttaget resultera i att vargstammen 1 oktober år 2026 uppgår till 272 individer i Sverige.

Länsstyrelsen anser detta vara av begränsad mängd och ett rimligt uttag i förhållande till populationens storlek och tillväxt. Länsstyrelsen bedömer att vargstammen med detta begränsade jaktuttag fortsatt kommer att ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, vilket är 170 vargar. Den regionala miniminivån i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 124 vargar respektive 46 vargar i det södra rovdjursförvaltningsområdet, vilket motsvarar totalt 170 individer (NV-25-011918).

Begränsad omfattning och begränsad mängd

Regeringen har uttalat att minskningen av populationen mot det nya referensvärdet ska genomföras stegvis, med bibehållande av gynnsam bevarandestatus. Ett första delmål är att vid licensjakten 2026 minska stammen till 270 individer.

Länsstyrelsen bedömer att det planerade uttaget uppfyller rekvisiten i 23 c § jaktförordningen om att uttaget ska vara i begränsad omfattning och begränsad mängd.

Länsstyrelsen gör bedömningen att den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus, befinner sig i ett fortsatt skede av tillväxt, och att varg är en art med stor tillväxtpotential. Länsstyrelsen har också tagit hänsyn till Naturvårdsverkets vägledning (NV-02453-24) där det framgår att revir med genetiskt viktiga vargar ska undantas från licensjakt.

I Tapioladomen slås fast att uttaget måste vara så begränsat att den inte medför en betydande negativ inverkan på beståndets struktur. Genom att rikta licensjakten mot specifika revir snarare än ett antal individer i populationen utan geografisk begränsning, säkerställs att inverkan på beståndet blir förutsägbart.

Naturvårdsverket bedömer i sin vägledning (NV-02453-24) att den sammanlagda skydds- och licensjakten som innebär att vargstammen upprätthåller gynnsam bevarandestatus, samt inte riktas mot individer som riskerar att förändra populationens struktur om de fälls, inte bör innebära en negativ inverkan som avses i Tapioladomen gällande mängd och struktur på populationen.

Försiktighetsprincipen

I Tapioladomen understryks att försiktighetsprincipen ska gälla för uttag i populationen. Inom rovdjursförvaltning tillämpas adaptiv förvaltning. Det innebär att beslut om förvaltningsåtgärder fattas utifrån bästa tillgängliga kunskap, följs upp systematiskt och utvärderas. Länsstyrelserna i mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdena har kommit överens om ett uttag baserat på delmålet 270 vargar och en säkerhetsmarginal gentemot det nya referensvärdet för att säkerställa att licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Att inte besluta om licensjakt då vargstammen har gynnsam bevarandestatus får också konsekvenser för vargförvaltningen och i förlängningen möjligheten att upprätthålla gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen bedömer alltså att det måste vara möjligt att genomföra licensjakt utifrån bästa tillgängliga kunskap och en försiktighetsmarginal mot referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, för att stärka det vetenskapliga underlaget om licensjaktens effekter på kort och lång sikt. I dagsläget bedömer Länsstyrelsen att en begränsad och selektivt utformad licensjakt utifrån bästa tillgängliga kunskap får en positiv effekt på vargens bevarandestatus ur ett helhetsperspektiv.

Licensjakt i Västra Götalands län

Den regionala förvaltningsplanen utgår ifrån rovdjursförvaltningens juridiska och politiska ramar och behandlas i Länsstyrelsens Viltförvaltningsdelegation. Beslut om licensjakt som fattas med stöd av den regionala förvaltningsplanen har goda förutsättningar att uppfattas som legitim och väl förankrad hos berörda intressegrupper. Detta påverkar i sin tur toleransen för varg och förtroendet för förvaltande myndigheter.

Enligt det senaste inventeringsresultatet skedde 3 föryngringar i Västra Götalands län under 2024. Föryngringar som sker i revir som ligger på gränsen till andra län delas mellan länen. Länsstyrelsens bedömning är att det nu beslutade uttaget genom licensjakt inte riskerar mellersta rovdjursförvaltningsområdets miniminivå.

Val av revir och jaktuttag

Länsstyrelsen har gjort en samlad bedömning av vilket revir som kan vara lämpligt för licensjakt efter varg. I Västra Götalands län har det funnits vargrevir de senaste 20 åren. Resultat från förra säsongens inventering visar att länet berörs av tre revir och två revirmarkerande par. Vid val av revir har hänsyn tagits till Viltförvaltningsdelegationens uppsatta kriterier och mål. Dessa återfinns i förvaltningsplanen för stora rovdjur. Där framgår att

licensjakt bör planeras utifrån koncentration av revir, genetisk status, samt socioekonomiska faktorer. Med utgångspunkt i dessa kriterier har Länsstyrelsen bedömt att det länsegna Klyftamonreviret är det mest lämpade för licensjakt. Det är enligt Länsstyrelsen angeläget att förvaltningen ökar acceptansen och motverkar de problem och skador som förorsakas av en växande och tät vargpopulation i ett tamdjurstätt område.

I Klyftamonreviret finns en oro för tamdjurens säkerhet. Varg från reviret har konstaterats vara inblandad i flera tamdjursangrepp. Att minska antalet revir i länets tamdjurstäta östra del, är nödvändigt för att minska de negativa socioekonomiska konsekvenser som täta vargstammar kan ha på människor som håller tamdjur.
Enligt inventeringsrapporten 2024–2025 (Svensson et al. 2025) finns ingen genetiskt viktig varg i det utvalda reviret. Det finns därmed inget hinder för att genomföra licensjakt i linje med Naturvårdsverkets vägledning (NV-02453-24).

Vid bedömning av om licensjakt efter varg kan genomföras i Västra Götalands län har hänsyn tagits till att en fortsatt spridning av vargstammen ska kunna ske och att jaktuttaget inte ska försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus.
I bedömningen ingår att risken för överbeskattning av vargstammen är liten om 48 vargar fälls i landet, varav 6 i Västra Götalands län. Detta jaktuttag riskerar därmed inte att påverka gynnsam bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget inför kommande förvaltningsbeslut, enligt principerna för adaptiv viltförvaltning.

Begränsning av jaktområde

För att minimera risken att andra revir påverkas av licensjakten har jaktområdets storlek begränsats till ett område där inga vargar från andra vargrevir än det utpekade reviret bedöms uppehålla sig. Om inventeringen inför licensjakten visar att revirens utbredning ändrats efter detta beslut kan det innebära att jaktområdets omfattning revideras. Om en genetiskt viktig varg visar sig finnas i jaktområdet som omfattas av detta beslut kommer Länsstyrelsen omedelbart att avlysa jakten i berört område.

Jaktens utformning

Strängt kontrollerade förhållanden

Med de i detta beslut formulerade villkoren och det underlag som beslutet är grundat på anser Länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerade förhållanden.

Kvaliteten på inventeringsresultaten för varg är mycket hög och jämfört med förvaltning av andra viltarter är kunskapsnivån inom vargförvaltningen mycket omfattande och detaljerad. Jaktområdenas omfattning är begränsat till revirens kända kärnområde.

Selektiv jakt

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt i enlighet med detta beslut är selektiv både ur ett nationellt och ett regionalt perspektiv. Licensjakten begränsas till ett område där vargstammens täthet har ökat de senaste åren och där påverkan på socioekonomiska förhållanden är som störst. Jakten är riktad till ett specifikt jaktområde baserat på aktuell kunskap om det reviret och de individer som finns där.

Uppföljning av licensjaktens genomförande och resultat

Licensjakten bör utvärderas årligen både nationellt och regionalt, för att vid behov genomföra justeringar till eventuell framtida licensjakt. Uppföljning av utvecklingen i vargstammen sker genom årliga inventeringar av varg enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. Uppföljning av dödlighet, migration och tillväxt görs årligen i samband med framtagandet av bland annat beskattningsmodeller.

Länsstyrelserna sammanställer årligen sina erfarenheter från den genomförda licensjakten och utbyter erfarenheter. I sammanställningen ingår bland annat frågor om jaktens planering och genomförande, effekten av licensjakten, och hur snabbt nya revir etableras. Utvärderingen sker genom dialog med besiktningspersoner, Naturvårdsverket, andra länsstyrelser, jaktledare och jägare som deltar i jakten.

Annan lämplig lösning

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag för förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska motsättningar kring

förekomsten av varg. Licensjakt utgör ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för socioekonomiska konsekvenser. Detta gäller särskilt i områden med tät förekomst av varg och andra rovdjur.

Länsstyrelserna har definierat ett antal möjliga alternativ för ”annan lämplig lösning”, och listar dem och möjligheterna att genomföra dem nedan.

Skyddsjakt

Skyddsjakt är en akutåtgärd som innebär att individer avlägsnas efter att dessa orsakat problem under en begränsad tid och inom ett begränsat område. Ofta involveras endast ett fåtal personer och det kan vid behov tillämpas metoder som vid licensjakt inte är tillåtna. Skyddsjakt syftar inte till att minska koncentrationen av vargrevir, och är därmed inte en lämplig lösning. Länsstyrelserna bedömer därför att skyddsjakt inte är ett lämpligt alternativ till licensjakt.

Förebyggande åtgärder

Viltskadecenter rekommenderar en rad förebyggande åtgärder för att förhindra och försvåra angrepp av rovdjur på tamdjur. Uppförande av rovdjursavvisande stängsel är i nuläget den bästa och mest effektiva åtgärden, men då skador varierar väldigt mellan år och mellan områden är det svårt att bedöma om ökad stängsling har lett till minskade skador. Uppförande av rovdjursavvisande stängsel bedöms som väldigt svåra att genomföra i en omfattning av ett helt län eller en hel vargpopulation. Åtgärden medför också merarbete och en betydande merkostnad för djurägarna. Möjligheten till bidrag gäller främst får och getter, inte övriga djurslag, och har varierat mellan år. Hur mycket bidraget täcker av den faktiska kostnaden för stängslen är också mycket omdiskuterat.

I samband med angrepp på tamdjur kan djurägarna få hjälp av Länsstyrelsen med att genomföra så kallade akuta åtgärder, vanligtvis i form av olika skrämselåtgärder och uppsättning av tillfälliga rovdjursavvisande stängsel. Skrämsel har ofta en kort och begränsad effekt på vargar som orsakar skador, då de efter en tid vänjer sig vid de åtgärder som används och skrämseleffekten avtar. De tillfälliga stängsel av elnät som används för att skydda tamdjur direkt efter ett angrepp är ej heller lämpliga som permanenta lösningar.

Länsstyrelsen bedömer att förebyggande åtgärder kan vara en god strategi för att hantera vissa problem, men att de i nuläget inte kan anses som en ”annan lämplig lösning” i relation till syftet med licensjakt.

Flytt av varg

Erfarenheter från genomförda flyttar av finsk-ryska vargar i Sverige visar att det finns en stor sannolikhet för att vargarna återvänder till de områden där de infångades. En flytt medför dessutom en hög grad av stress för det fångade och flyttade djuret. Enbart sövningen är en både riskabel och ingripande åtgärd för vargen. Flytt av varg är också en personalintensiv åtgärd som är förenad med mycket höga kostnader. En flytt av det antal vargar som omfattas av licensjakt i mellersta rovdjursförvaltningsområdet skulle därför innebära orimliga kostnader och kan därför inte anses som en lämplig åtgärd.

Sterilisering av varg

Sterilisering är enligt Länsstyrelsernas mening inte lämplig att utföra på ett vilt djur då det utsätter djuret för onödigt lidande både under infångande, sövning, och läkprocess. Åtgärden är även förenad med höga kostnader.

Slutsatser

Ovan nämnda förvaltningsmetoder är enligt Länsstyrelsernas mening inte tillämpliga alternativ för att uppnå de syften med licensjakt som anges i detta beslut. Alternativen är olämpliga i förhållande till syfte, kostnader, och resurser samt risken för onödigt lidande. Sannolikt är det inte praktiskt möjligt att genomföra för det antal vargar som nu är aktuellt för uttag genom licensjakt. Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att det inte finns någon annan lämplig lösning för att minska vargstammens täthet, påverkan på socioekonomiska förhållanden och påverkan på älgförvaltningen i de utvalda reviren än att bedriva licensjakt efter varg.

Sammanfattning

Den övergripande målsättningen är att vargstammen ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte påtagligt ska försvåra att hålla tamdjur och hänsyn ska tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. För att nå dessa mål måste den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som täta vargstammar kan ha på människor som bor i områden med mycket

varg begränsas. Detta görs genom att minska tätheten på vargstammen där den är som störst. En av de viktigaste förvaltningsåtgärderna för att uppnå samexistens är sådana som ökar toleransen för varg och förtroendet för förvaltningen. En kontrollerad vargjakt är inte oförenlig med att upprätthålla referensvärdet utan kan däremot ha en positiv inverkan på toleransen för varg i områden med täta vargstammar och i förlängningen bidra till den övergripande målsättningen.

Den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av denna omfattning äventyrar inte upprätthållandet av denna. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Länsstyrelsen har efter samråd med övriga länsstyrelser i mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet fattat ett samordnat beslut om licensjakt efter varg. Den licensjakt som beslutas av Länsstyrelsen innebär inte att antalet vargar i Sverige understiger det beslutade nationella referensvärdet gällande gynnsam bevarandestatus för varg.

Länsstyrelsen har i samråd med övriga länsstyrelser i det mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet samverkat kring frågan om licensjakt efter varg. Beslutet är också i enlighet med LCIE:s riktlinjer om förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå.

De utpekade vargreviren ligger i ett område med förtätning av vargrevir.

Då kraven för licensjakt är uppfyllda beslutar Länsstyrelsen därför om licensjakt efter varg i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och inrikes tidningar.

Referenser

Författningar

Art- och habitatdirektivet. Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

En hållbar rovdjurspolitik. Proposition (2012/13:191). Stockholm: Miljö- och energidepartementet.

NFS 2022:4. Naturvårdsverkets föreskrifter om förvaltning av stora rovdjur. Stockholm: Naturvårdsverket.

NFS 2023:8 Naturvårdsverkets föreskrifter om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

SFS 1987:259. Jaktlag. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 1987:905. Jaktförordningen. Stockholm: Näringsdepartementet.

SFS 2009:1263. Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn. Stockholm: Näringsdepartementet

SFS 2010:1932. Delgivningslag. Stockholm: Justitiedepartementet.

Rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem.

Publikationer

Andrén H., Wikenros C., Sand H., Liberg O. & Wabakken P. (2025). Beräkningar av beskattning av den skandinaviska vargpopulationen 2026. Rapport till Naturvårdsverket, Sverige och Miljødirektoratet, Norge från SKANDULV.

Elofsson K., Widman M., Häggmark Svensson T. & Steen M. (2015). Påverkan från rovdjursangrepp på landsbygdsföretagens ekonomi. Rapport 167, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

Essen E. V. (2016). In the gap between legality and legitimacy (Doctoral dissertation). Publ. 2016:81, Sveriges Lantbruksuniversitet, Uppsala.

Kaltenborn B.P. & Brainerd S.M. (2016). Can poaching inadvertently contribute to increased public acceptance of wolves in Scandinavia? European Journal of Wildlife Research, 62 (2), 179-188.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. Uppdrag till Naturvårdsverket att rapportera angivet referensvärde för varg. Regeringsbeslut L12025/01301. 2025-06-26.

Liberg O., Chapron G., Wikenros C., Flagstad Ö., Wabakken P. & Sand H. (2015). An updated synthesis on appropriate science-based criteria for" favourable reference population" of the Scandinavian wolf (Canis lupus) population. Sveriges Lantbruksuniversitet, Riddarhyttan.

Liberg, O., Suutarinen, J., Åkesson, M., Andrén, H., Wabakken, P., Wikenros, C., & Sand, H. (2020). Poaching-related disappearance rate of wolves in Sweden was positively related to population size and negatively to legal culling. Biological Conservation, 243, 108456.

Linnell J., Salvatori V. & Boitani L. (2008). Guidelines for population level management plans for large carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2), 83 s.

Linell J.D.C (2013). From conflict to coexistence: Insights from multi-disciniplinary research into relationships between people, large carnivores and institutions. Report for the European Comission

Mills L. S. and Feltner J. An updated synthesis on appropriate science-based criteria for “favorable reference population” of the Scandinavian wolf (Canis lupus) population. Naturvårdsverket. (2015). Bilaga 4 till Delredovisning av regeringsuppdraget att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm, NV-02945-15.)

Naturvårdsverket. (2015). Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige, Skrivelse i regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

Naturvårdsverket. (2025). Ytterligare förvaltningsåtgärder för varg. Redovisning av Naturvårdsverkets regeringsuppdrag, NV-08852-24.

Naturvårdsverket. (2025). Ställningstagande om flytt av varg säsongen 2025/26, NV-25-046512.

Sand, H. et al. (2022). Spatial dynamics in the Scandinavian wolf population – effects of increased population size and culling. Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekologi. Grimsö. ISBN: 978-91-576-9953-4.

Suutarinen, J., & Kojola, I. (2018). One way or another: predictors of wolf poaching in a legally harvested wolf population. Animal Conservation, 21(5), 414-422.

Svensson L., Wabakken P., Maartmann E., Nordli K., Jensen M. Ø., Milleret C., Dupont P., Bischof R., Åkesson M., & Flagstad Ø. 2025. Bestandsovervåking av ulv vinteren 2024-2025. Inventering av varg vintern 2024-2025. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Beståndsstatus för stora rovdjur i Skandinavien 1-2025.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta mig, Mia Bisther, för frågor på telefon 010-2245683 eller via e-post mia.bisther@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 46558-2025 i ämnesraden för e-post.

Det går även bra att ringa till Länsstyrelsens växel, telefon 010-224 40 00.

Du kan överklaga beslutet

Se information nedan hur du kan överklaga beslutet.

Upplysning om kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att detta beslut ska delges genom kungörelse. Kungörelseannons införs i Post- och Inrikes Tidningar samt Länsstyrelsens hemsida. Beslutet hålls tillgängligt hos Länsstyrelsen Västra Götaland, Drottninggatan 2 i Göteborg.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från datum för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom tio dagar införts i tidning enligt ovan.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschefen Eva Olsen med Mia Bisther som föredragande. I den slutliga handläggningen avseende beslutet att ändra villkoret om digital dokumentation har också rättschefen Claire Melin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Mellersta Förvaltningsområdet, e-post,

Södra Förvaltningsområdet, e-post,

Polisen, registrator.vast@polisen.se,

Viltskadecenter, jens.frank@slu.se,

SVA rovdjur@sva.se,

Svenska Jägareförbundet VO7@jagareforbundet.se,

Jägarnas Riksförbund jrf@jagarnasriksforbunde.se,

Svenska Rovdjursföreningen info@rovdjur.se,

Naturskyddsföreningen kansli.vast@naturskyddsforeningen.se,

LRF info@lrf.se

Viltförvaltningsdelegationen i Västra Götalands län e-post

Fältpersonalen i Västra Götalands län e-post

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

1. Jaktområde för licensjakt på varg 2026

1. Viktigt inför och under jakten

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västra Götaland antingen via e-post; vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västra Götaland, 403 40 Göteborg.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 23 december 2025. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, vastragotaland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 40 00. Ange diarienummer 46558-2025.

Bilaga 2. Jaktområde för licensjakt på varg 2026

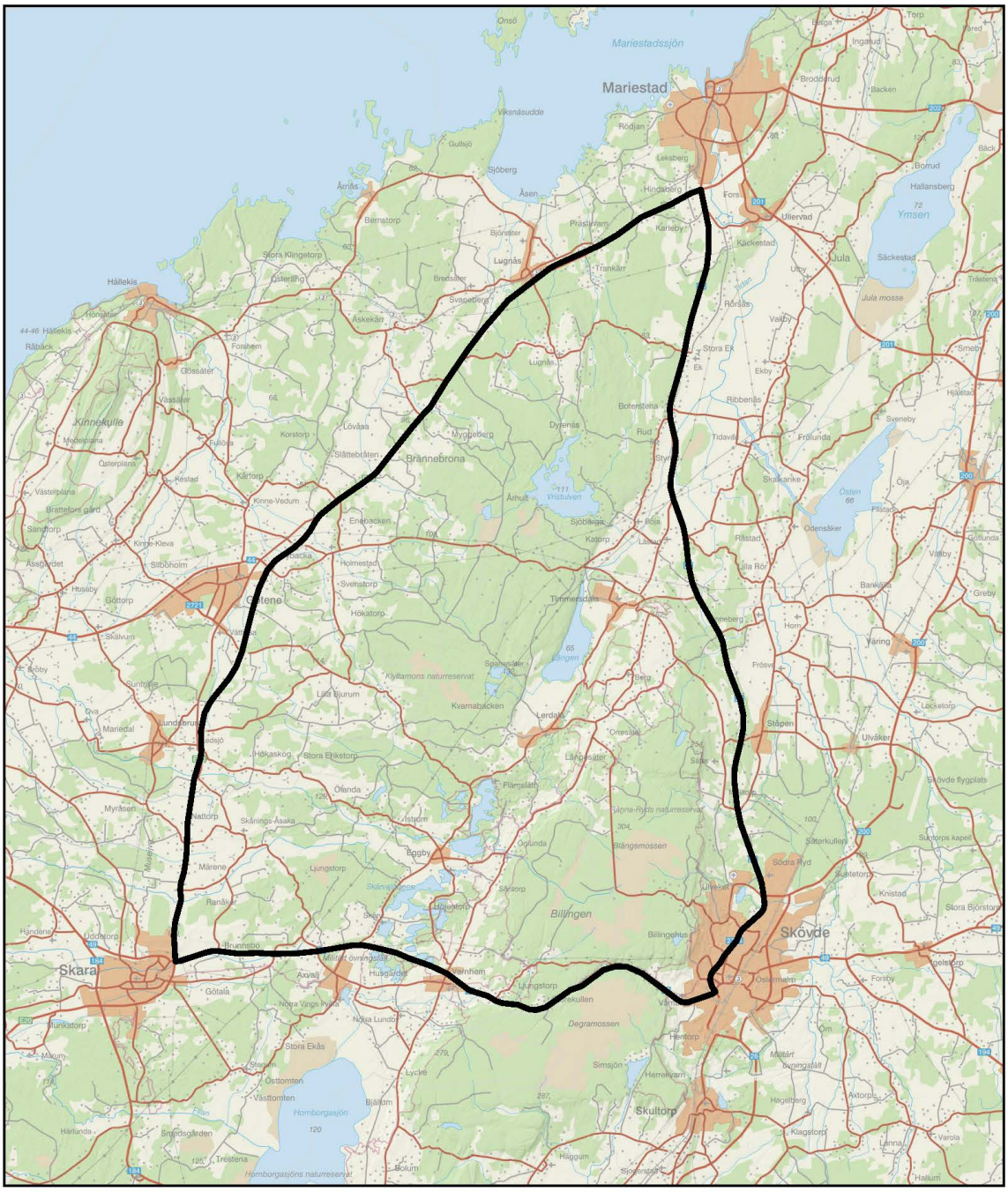

Jaktområde för licensjakt på varg 2026

Jaktområde

0 2,5 5 10 Kilometers

Illustrationskarta till beslut.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
datum 2025-11-19, dnr 218-46558-2025

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 3. Viktigt inför jakten

Anmälan av jägare hos Naturvårdsverket

Naturvårdsverkets jägarregister:

-Inloggning med Bank-ID till Jägarregistret på https://jagarregistret.naturvardsverket.se/

-Ring Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer).

-Ring talsvar: 0771-18 34 11 och följ instruktionen.

-E-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer)

Information om återstående tilldelning: 010-224 50 90, **knappval 1.**
Anmälan om fälld eller påskjuten varg: 010-224 50 90**, knappval 2.**

För SMS om återstående tilldelning registrera dig på följande länk:
Skicka SMS till **076-519 68 33** (om du har svenskt abonnemang)
alternativt **004676 519 68 33** (om du har utländskt abonnemang)

Ange följande meddelande:
Spara(mellanslag)**Förnamn**(mellanslag)**Efternamn**(mellanslag)**Vargjakt VG2026** Orden Förnamn och Efternamn ska du ersätta med jägarens riktiga namn. Exempel: Spara Anna Andersson VargjaktVG2026

Sms om återstående tilldelning skickas till den telefon du skickat uppgifterna ifrån.

Media hänvisas till information om återstående tilldelning enligt ovan.

SVERIGES DOMSTOLAR

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?
Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

   Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

   Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Anvisningar för överklagande **FR-03 – Överklagandetid 3 v - PT** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2020-05

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Anvisningar för överklagande **FR-03 – Överklagandetid 3 v - PT** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2020-05

SVERIGES DOMSTOLAR

Hur man överklagar

KR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser, och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Anvisningar för överklagande **KR-01 – Överklagandetid 3 v – PT** • Producerat av Domstolsverket, Avd. för domstolsutveckling • 2024-03

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltnings-domstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.